

JAV TĖS BOMBU BANDYMUS, KAIP NUMATYTA

Centro-Rytų Europos kilmės amerikiečių konferencija su pavergtų tautų atstovais

Organizacija atstovauja 15 mil. amerikiečių

NEW YORK (LAIC). — Kovo 29 d. Pavergtų Europos Tautų asamblėjos patalpose įvyko bendras posėdis tos asamblėjos atstovų su Centro-Rytų Europos Kilmės Amerikiečių Konferencija. Posėdžiui vadovavo konferencijos prezidentas prelatas Jonas Balkūnas.

Konferenciją sudaro didžiųjų amerikiečių organizacijų atstovai. Į ją įeina lietuviai, albanai, čekoslovakai, estai, latviai, lenkai, rumunai, bulgarai, ukrainiečiai ir vengrai.

Į konferenciją po penkis atstovus deleguoja didžiosios tautų organizacijos. Amerikos Lietuvių Taryba konferencijai delegavo prelatą Joną Balkūną, Marijoną Kižytę, Dr. M. J. Vinišką, advokatą Dragūną ir Vladą Barčiauską.

Šeštadienio posėdžiuose lietuvių atstovavo prelatas Jonas Balkūnas, Marijona Kižytė, ir Vladas Barčiauskas. Posėdyje dalyvavo Vaclovas Sidzikauskas ir Dr. Antanas Trimakas, atstovaudami Pavergtų Europos Tautų seimą.

Bendra laisvinimo kova

Konferencijos prez. prelatas Balkūnas sveikindamas posėdžio dalyvius, nurodė, kad konferencija įsisteigė 1955 metais lapkričio mėnesį, kada Pavergtų Europos Tautų Asamblėjos nariai norėjo rasti draugų Amerikos piliečių tarpe.

1957 m. konferencija priėmė čartą kurioje užbrėžti tie patys tikslai, kokių siekia ir Pavergtų Europos Tautų Asamblėja. Tam rašyti memorandumai, laišškai, siųstos telegramos prezidentui, valstybės sekretoriui Dulles, senatoriams, kongresmanams ir kitiems.

Su piliečiais daugiau skaitosi

Asamblėjos pirmininkas Dr. Vilis Masens, dėkojo už bendradarbiavimą. Jis pareiškė, kad Amerikos valdžia daugiau skaitosi su savo piliečių reikalavimais, negu asamblėja, kuri sudaro devynių okupuotų valstybių egzilai.

Jis išskėlė tą tragišką pavergtų tautų būklę ir pačio laisvinimo bylos sunkumus. Asamblėja laisvo raštus Amerikos ir viso laisvojo pasaulio vyriausybėms, žymiesiems asmenims, judina laisvinimo idėją. Dr. Masens pažymėjo, kad asamblėjos raštai, memorandumai randa atgarsio, jie studijuojami.

Didelės reikšmės reikia suteikti antikomunistinei parodai, kuri buvo surosta New Yorko Grand Central rūmuose, o Washingtono — Union geležinkelio stotyje.

Washingtono paroda surosta bendradarbiaujant su AFL-CIO darbininkų organizacijomis. Toji paroda iš Washingtono bus keliama į Ohio valstybę, kur bus tų didžiulių darbininkų organizacijų konvencija. Parodą norima rodyti ir kituose Amerikos miestuose.

Dr. Masens pasidžiaugė konferencijos ir asamblėjos bendradarbiavimu ir palinkėjo toliau konferencijai sėkmingai veikti siekiant pavergtųjų išlaisvinimo.

Platesnį pranešimą posėdyje padarė advokatas Pamfil Riposanu, rumunas, konferencijos politinio komiteto pirmininkas. Jis nušvietė konferencijos poli-

IŠ VISO PASAULIO

Streikavo 1 mil. prancūzų

PARYŽIUS. — Susisiekimo ir artimų sričių 1 mil. darbininkų antradienį pravedė 24 valandų streiką, norint tuo įspėti, kad šitokių būdu bus kovojama už atlyginimo pakėlimą. Sustabdžius veik visus susisiekimo priemonės ir darbą negalėjo atvykti kiti 3 mil. žmonių.

Kuboj plečiasi teroras

HAVANA, Kuba. — Sukilėliai nuo balandžio 1 d. pradėjo jų skelbtą "visuotinį karą" prieš "gen. Batistos diktatūrą". Pažymėta, kad šie, kas tik pajudės — automobiliai, autobusai, traukiniai. Marijonėlių parlamentas suteikė Batistai dar didesnių teisių ir po to išsiskirstė neribotam laikui. Didensio teroristinio karo laukiama po Velykų. Revolucionierių vadas Castro tvirtina, kad jo vyrai Batistą nuvers per 2 savaites.

Negras — JAV pasiuntinys

BUKAREŠTAS, Rumunija. — Komunistinės Rumunijos spauda, nemaža skyrusi vietos Amerikos negrų "persekiojimui", staiga sustojo apie tai rašiusi, kai Bukarešte pasirodė naujas JAV pasiuntinys Clifton Wharton, negras, patyręs diplomatas. Sovietai dar nėra paskyrę nė vieno diplomatinio atstovo, juo labiau į "sąjunginę" vyriausybę, žmogaus iš "kolonijų", pav., iš Kazachstano arba ir tų pačių Pabaltijų "respublikų". Tos vietos paklauso tik didžiariusiems bei vienam kitam baltarusiui, ukrainiečiui ar kaukazičiui.

JAR skundas Jungtinėm Tautom

KAIRAS. — Jungtinė Arabų Respublika (Egiptas-Sirija) pasiuntė pirmą skundą Jungtinėms Tautom prieš Izraelį. Tas pats Nasseris, tik su nauju titulu, paprašė skubiai sušaukti JT Saugumo Tarybą svarstyti Izraelio agresinius veiksmus Sirijos pasieny. Izraelistai tiesiai pasiėmė drėkinimo kanalus ir atsišaukė į sirus iš tankų ir kitų sunkiųjų ginklų.

100,000 valdininkų į kasyklas

VIENA, Austrija. — Komunistinė Čekoslovakija decentralizuoja Sovietų pavyzdžiu ekonominę sistemą. Atleistus įstaigų tarnautojus, iš viso apie 100,000, įsakya pasiųsti į fabrikus ir kasyklas nors jie ir neturi jokio patyrimo šios rūšies darbuose.

— Naujas vielos tempimo agregatas pastatytas "Nemuno" gamykloje Kaune. Jo našumas — 1,500 tonų vielos per metus. Agregatas veikia automatiškai, jį aptarnauja tik vienas žmogus. Vielos storumas: 5-12 mm skersmens. (E)

tinio komiteto veikla. Jį papildė konferencijos prezidentas prelatas Jonas Balkūnas.

Komunistų partijos bosas Nikita Chruščiovas (antras iš kairės) šypsosi skersai stalo JT gen. sekretoriui Dag Hammarskjöldui, atvykusiam su vizitu į Maskvą. Kiti sėdi: Andrei Gromyko ir buvusis sovietų delegatas JT Semion Tsarapkin.

KANADOS KONSERVATORIŲ PARTIJA SUTRUŠKINO LIBERALUS, CCF, SC

Pearsono internacionalizmas sukėlė nacionalizmą

OTTAWA. — Naujieji parlamento rinkimai Kanadoje nustebino ne tik visą pasaulį, bet ir pačius Diefenbakerio vadovaujamus konservatorius, susilaukusius nuostabių didelių pergalės.

Iš 265 atstovų parlamente konservatoriai pravedė 210 narių, maždaug dvigubai daugiau negu prieš 7 mėnesius, kada jie gavo daugiausia balsų, bet negavo daugumos.

Liberalų partija, kurios vadovavimą neseniai perėmė iš St. Laurent Lester Pearson, nuo 106 atstovų pereitą vasarą numuko iki 47. Pearson, ilgametis Kanados užsienio reikalų ministras liberalų valdymo laikais, buvęs JT susirinkimo pirmininkas, gavęs pernai Nobelio taikos premiją, susilaukė didelio populiarumo savo internacionalizmo, Rytų-Vakarų taikinimo idėjomis užsieny, bet ne namie.

Kanadoje išėjo taip, kad už konservatorių Diefenbaker nacionalistinė programa, ypač už jo nusistatymą tvirtai laikytis prieš JAV augančią finansinę ir kurti politinę įtaką, "pasisakė" ir tokios liberalų provincijos, kaip Quebec.

Ten konservatoriai laimėjo pirmą kartą nuo 1896 metų, praveddami Quebec 50 atstovų iš 75. Šešiose dalinėse valstybėse (provincijose) iš 10 liberalai nebepravedė nė vieno atstovo.

Sunaikino Social Credit partiją

Didelį smūgį konservatoriai sudavė ir dviem socialistinėms partijoms. Social Credit partija nebeturės Ottawos parlamente nė vieno atstovo. O turėjo po pereinamąjį rinkimų 19.

Žymiai susilpnėjusi išėjo iš naujųjų parlamento rinkimų ir Cooperative Commonwealth Federation. Iš 25 jos atstovų parlamente beliko tik aštuoni. Partijos vadas Coldwell pralaimėjo Saskatchewan provincijai, vadinamoj CCF tvirtovėj.

Pereitais metais birželio mėnesį, kada iš valdžios buvo išstumti liberalai po 22 metų dominavimo, konservatoriai, neturėdami parlamente daugumos, nesijautė tvirti vyriausybę ir tuo remiantis Diefenbaker nutarė skelbti naujus rinkimus. Gauti parlamente daugumą (133 narius) buvo jų svajonė. Jiems ši svajonė išsipildė beveik dvigubai.

Nikitos Chruščevo padėjėjas Kozlov

Jis yra su Anastas Mikojan pirmieji vicepremierai

WASHINGTONAS, D. C. — Naujojo Nikitos Chruščevo vyriausybės į pirmuosius vicepremierus, greta gerai žinomo Anastas Mikojan iš Lenino, Stalino laikų, paskirtas ir Frol Kozlov, paties Nikitos surastas ir į hierarchiją iškeltas komunistas, 50 metų amžiaus.

Iki Stalino mirties Kozlov dar buvo antraeilis vadovas Leningrado partijos aparate. Užsienio stebėtojai atkreipė į jį dėmesį 1953 m., kai jis parašė "Pravdoj" antisemitinį straipsnį prieš "buržuazinius žydus" Leningrade, "šamokslavusius" panašiai, kaip ir tie Maskvos žydų gydytojai, kurie norėjo numarinti gydomus komunistų vadus.

Kai Chruščevas paveržė iš Maskvos partijos gen. sekretoriaus vietą ir paėmė iš savo rankas galingąją mašiną, jis tuoj Leningrado partijos vadu paskyrė Kozlovą vietoj Malenkovą žmogaus Vasilio Andronovo.

1957 m. Kozlov jau viena koja įžengė į politbiurą, kaip narys-kandidatas. Keletą mėnesių vėliau, išvarius iš politbiuro senuosius bolševikus, Molotovą, Kaganovičių ir Malenkovą, Chruščevas įsodino Kozlovą į vieną iš patušėjusių vietų.

Jis yra kilęs iš valstiečių, dirbęs tekstilės fabrikuose, kartu mokydavimas technikos institute. 1936 m. baigė inžinieriaus mokslą. Neseniai jis buvo perkeltas iš Leningrado apygardos vadų į Maskvą ir paskirtas Rusijos (centrinės respublikos) ministerių tarybos pirmininku.

Bažnyčios išleido besitasydamos po teismus \$500,000

Teisėjas išdrožė broliams Kristuje piktą pamokslą

NEW YORKAS. — Kongregacinių krikščionių bažnyčių dauguma išsilybinėjusi 5 metus įvairiose valstybėse teismuose su evangelikų ir reformatų bažnyčiomis prieš vadovybės nutarimą susilieti į Jungtinę Kristaus Bažnyčią, perdavė senąją bylą federaliniam teismui, kur bus bėgama nuo teismo. Jiedu patys išsilaipstys Amerikoje, padedant komunistų simpatikams, apie 5 metus.

SSSR PROPAGANDINIS LAIMĖJIMAS YRA DIDELIS, PRIPAŽINO DULLES

Bet prezidentui visų pirma rūpi šalies ir viso laisvojo pasaulio saugumas, pasakė sekretorius

WASHINGTONAS, D. C. — Valstybės sekretorius Dulles, kalbėdamas su spaudos atstovais, perdavė prezidento užtikrinimą, kad JAV visiškai nemano atsisakyti numatytų naujos branduolinių ginklų bandymų serijos vien dėlto, jog Sovietai laikinai sustabdė savo bandymus.

Iš degančio laivo išgelbėjo visus, 1,300 emigrantų

Tik vienas mirė širdies liga

BOMBĖJUS, Indija. — Pasitaikius geram orui ir netoli buvusiam britų laivui, buvo išvengta viena iš didžiųjų gresusių tragedijų jūrininkystės istorijoje.

Dėl kokios tai priežasties norvegų transportiniame laive "Skaubryn", kuriuo yra pasiekę Australiją ir nemaža lietuvių pabėgėlių iš V. Vokietijos, kilo gaisras.

Laive, 10,000 tonų didumu, ir ši kartą buvo išeiviai į Australiją, apie 1,300 žmonių, iš kurių daugiausia buvo vokiečiai. Bet buvo nemaža ir pabėgėlių iš anapus geležinės uždangos. Nelaimė atsitiko, ties Socotros salomis Indijos vandenynė, apie 150 mylių nuo Italų Somalijos pakraščio (Afrikos).

Britų keleivinis laivas "City of Sydney", plaukias iš Ceilono į Londoną, buvo netoli nelaimės vietos, kai išgirdo "Skaubryn" SOS pagalbos šauksmą. Kiek vėliau ir nelaimės vietą atplaukė ir italų laivas "Roma". Bet "City of Sydney" jau buvo visus keleivius perėmęs iš gelbėjimosi valčių ir plaustų.

Turimomis žiniomis, tik vienas keleivis, vokiečių emigrantas, mirė nuo širdies smūgio. "Skaubryn" plaukė iš Bremerhaveno uosto Vokietijoje.

Vaikežai išlaužė į ginklų sandėlį

NEW YORKAS. — Trys 15-mečiai vaikežai pavertė į nieką visą Ft. Wadsworth armijos ginklų sandėlių apsaugą, pajėdami prasilaužti pro mechanines ir kareivių sargybas ir pavogti 3,000 šovinių ir 2 dėžes sprogimo užtaisų.

Šie armijos ginklų sandėliai yra Staten Island, netoli Laisvės statulos. Ten yra ir New Yorko priešlėktuvinės apsaugos vyriausia būstinė.

Apie jų išlaužimą į armijos ginklų sandėlius būtų ir šio nesulaukęs, jei nebūtų, vėliau atsitikusi nelaimė, bedirbant iš pavogtos medžiagos raketas. Kai vienas iš vagilių buvo sužeistas ir prasidėjo tardymas, šis nupasakėjo, kaip jie įsigijo šaudmenų ir kitokios sprogstamosios medžiagos.

Fed. teisėjas Archie Dawson, kad ir nenoriai, bet sutiko svarstyti šią bylą. Jis pasakė piktą kalbą bažnyčių vadovams už religinių reikalų nešimą į civilinius teismus. "Argi nebūtų geriau, kad jūs tą laiką ir pinigų išleistumėte tikėjimo stiprinimui?", klausė pasaulietis teisėjas, cituodamas šv. Rašto vietą, kurias laužo besilybinėję krikščionybės platintojai.

Atsilankiusiems į Baltuosius rūmus respublikonų vadams iš kongreso, prez. Eisenhoweris pasakė, kad ateinantieji bombų bandymai Pacifike yra per svarbūs Amerikos ir laisvojo pasaulio saugumui, kad būtų galima jų atsisakyti.

Maskvoj buvo skubiai reaguota į prezidento ir valstybės sekretoriaus nenorą pasiduoti komunistų propagandai susilpninti Ameriką kariškai ir politiškai. Bet politinė prasme Sovietai laimėjo, pripažino ir pats valstybės sekretorius, nes atsiranda pasaulyje nemaža naivių žmonių, kurie pakibo ant šios propagandinės meškerės.

Dulles patvirtino, kad prieš 10 dienų buvo ir JAV krašto apsaugos taryboje svarstytas šitoks propagandinis žygis — sustabdyti branduolinių ginklų bandymus, kurie prasidės šio mėnesio pabaigoj Ramiojo vandenyno salose. Posėdyje prezidentas griežtai pasipriešino tokiom propagandinėms idėjomis, kadangi jos galėtų didžiai pakenkti JAV ir laisvojo pasaulio gynybai.

Jie nesilaikys pasižadėjimų

Valstybės sekretorius, kalbėdamas apie paskutinį Maskvos propagandinį triukšą, pareiškė įsitikinimą, kad Sovietai šio pasižadėjimo tikrai nesilaikys.

Jie ką tik baigė ilgą eilę savo atominių, vandenilinių bombų bandymų. Jie net aiškiai nepasakė, nuo kada jie mano savo bandymus sustabdyti. Bet nepraleido progos pasakyti, kad jie bandymus atnaujins, jei tai darys Amerika, gerai žinant, kad Amerika tikrai bandys savo ginklus ir toliau, kol neprieis tarptautinio susitarimo.

Priešinasi kontrolei

JAV buvo ir tebėra nusistatę sustabdyti branduolinių ginklų bandymus, pakartojo Dulles. Bet kaip dalį visuotinio atominio nusiginklavimo uždraudžiant ir tų ginklų gamybą ir sukuriant tarptautinę kontrolę, kuri garantuotų, kad šie pasižadėjimai būtų pildomi.

Miesto tarnautojai galės stoti į uniiją

Bet policija, mokyklos ir transportai dar neįeina

NEW YORKAS. — Miesto taryba po ilgų diskusijų priėmė vadinamą "Wagnerio (mero) mažąjį įstatymą", kuriuo leidžiama savivaldybės tarnautojams dėtis į civilinės tarnybos uniiją.

Istatymo priešininkai nurodė, kad tarnautojai, susiorganizavę į uniiją, paspaus miesto valdžią mokėti didesnį atlyginimą. Ir liberališkieji nariai, įstatymo šalininkai, įžiūrėjo, kad suteiktų teisę stoti į uniiją policininkams, mokytojams ir susisiekimo-transporto tarnautojams būtu pavojinga. Nes išėjus šiems tarnautojams į streiką, sugrįžtų viešoji tvarka.

NAUJIENOS
THE LITHUANIAN NEWS
Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Publ. Co., Inc.,
1739 South Halsted Street, Chicago 8, Ill. HAYmarket 1-6100
Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Subscription Rates:	
In Chicago \$13.00 per year, \$7.00 per six months. \$4.00 per 3 months. In other USA localities and Canada \$11 per year, \$6.00 per six months, \$3.50 per three months.	
7 cents per copy, 10c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje	
metams	\$13.00
pusei metų	7.00
trims mėnesiams	4.00
vienam mėnesiui	1.50
Orderiu kartu su užsakymu.	
NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12-tos.	

Kitoje JAV vietoje ir Kanadoje	
metams	\$11.00
pusei metų	6.00
trims mėnesiams	3.50
vienam mėnesiui	1.25
Užsieniuose	
metams	\$14.00
pusei metų	7.00
vienam mėn.	1.50

Konservatorių pergalė Kanadoje

Kanados parlamento rinkimus, pirmadienį, laimėjo "progresyvių konservatorių" partija, kuriai vadovauja John D. Diefenbaker. Iš 365 vietų parlamente konservatoriai gavo 210, liberalai — tik 47. Konservatoriai dabar turės tokią didelę daugumą, kokios dar nebuvo turėjusi jokia partija visoje Kanados, kaip nepriklausomos valstybės, istorijoje.

Iki pereinčių metų birželio mėnesio Kanadą valdė be pertraukos liberalai. Pernai jie neteko daugumos. Konservatoriai juos sumušė, praveddami į parlamentą 113 atstovų prieš liberalų 109. Konservatoriai perėmė valdžią, tačiau ji dar neturėjo pilnos kontrolės. Premjeras todėl paleido parlamentą ir paskelbė naujus rinkimus, norėdamas gauti absoliučią daugumą. Ir jam pasisekė geriau, negu bet kas galėjo laukti.

Šiuose rinkimuose tapo sumušti ne tik liberalai, kurių vadas Lester B. Pearson yra laimėjęs Nobelio taikos premiją; bet sumušta socialistinė Cooperative Commonwealth Federation, kuri šį kartą sugebėjo praveisti tik 8 atstovus, vietoje 25, kurie buvo išrinkti pernai, ir net prakišo savo mandatą jos vadas M. J. Caldwell. Kita mažesniųjų partijų — Social Credit, gavusi pernai 19 atstovų vakarinės provincijose, pirmadienį neteko visų savo mandatų.

Mažosios partijos federalinėje Kanados valdžioje yra beveik sunaikintos. Kraštas grįžta į dviejų stambiųjų partijų sistemą, kuri tenai veikė 30-iais metais.

* * *

Per ateinančius 5 metus konservatoriai turės pilną valdžios galią. Politikos stebėtojai mano, kad balsuotojai suteikė jiems mandatą daugiausia dėl šių priežasčių:

Kanadoje, kaip ir JAV, yra stipriai jaučiama "recesija" (biznio atoslūgis). Kovai su šita nelaime liberalai siūlė nukopoti pajamų mokesčius arba, per tam tikrą laikotarpį, mokesčių ėmimą visiškai nutraukti. Konservatoriai, vietoje to, žadėjo vykdyti plačią viešųjų darbų programą, kad bedarbiai būtų aprūpinti uždarbiu.

Dauguma kanadiečių pritarė konservatorių planui.

Kitas premjero Diefenbakerio argumentas buvo tas, kad Kanada privalanti labiau vystyti savo pramonės ir stengtis pasidaryti ekonomiškai nepriklausoma nuo JAV. Jisai žadėjo sumažinti kasmet šešiais šimtais milijonų (600,000,000) dolerių prekių įvežimą iš JAV, panaudojant šią sumą importui iš Didžiosios Britanijos. Diefenbakerio kampanija buvo iš dalies "priešamerikinė" — ir balsuotojų masėms ji, matyt, patiko.

Cia, tur būt, nieko pavojingo nėra. Kanada yra milžiniškas kraštas su sparčiai augančia pramone ir neįsėmiamomis gamtos turtų versmėmis. Ji nori stoti į di-

Apžvalga

A. KIŠONAS - ŽAGARAS

Lietuvių komunistų laikraščiai praneša, kad Kalifornijoje, Santa Paula miestelyje, mirė, sulaukęs 75 metų amžiaus, Adolfas Kišonas, buvęs esniau žinomas slapyvardė "Žagaras". Tai buvo vienas iš jaunų lietuvių inteligentų, nusikaltusių Rusijos policijai (arba jos įtarij) 1905 m. revoliucijos laiku ir atkeliavusių į Ameriką ieškoti čia laisvesnio ir saugesnio gyvenimo.

Imigracija į JAV tada buvo milžiniška. Kelias buvo visiems atdaras: pakakdavo turėti sveiką akis (ypač, kad nebūtų trachomos) ir keliolika dolerių kišeniui, kad būtų į šią šalį įleistas. Kišoniui čia atkeliavus, jau buvo Amerikoje dešimtys tūkstančių naujų lietuvių ateivių, kurie buvo girdę "revoliucinių prakalbų" Lietuvoje arba kuriame kitame caro valdomame krašte, ir jiems, žinoma, buvo labai įdomu, kaip ta revoliucija caro imperijoje vystosi toliau. Be galo susiinteresavę Rusijos revoliucija buvo ir senesnieji imigrantai, pas kuriuos kilo viltis, jog ir Lietuva gaus progą išsikvoti sau daugiau laisvės.

Taigi A. Kišonas čia buvo priimtas labai draugiškai. Jisai buvo išreklamtuotas, kaip "revoliucionierius" ir "Lietuvos socialdemokratų partijos atstovas"; jam buvo ruošiami "prakalbų maršrutai", ir jo fejtonėlius Philadelphiajos "Kovoje" godžiai skaitydavo neseniai įsikūrusios Lietuvių Socialistų Partijos (taip tada vadinosi L.S.S.) nariai.

Jo veikla tęsėsi kelis mėnesius, bet apie pabaigą 1906 m. sustojo. Mat, prieš pat Kalėdas tais metais atvyko į Ameriką, anot "Kovos", "antras Lietuvos Socialdemokratų Partijos atstovas" — P. Grigaitis.

Tas "Kovos" pranešimas nebuvo tikslus, ir dėl to kilo nemalonių ir bereikalingų nesupratimų.

Žagaro "atstovybė"

A. Kišonas pasiskelbė socialdemokratų partijos atstovu ir tokiu jį garsino J. O. Širvydas, tuometinis "Kovos" re-

džiųjų pasaulio valstybių eilę, o ne būti Amerikos milžinų ekonominis satelitas.

Panašią ambiciją kitąsyk turėjo JAV, kai jos stengėsi pasidaryti ekonomiškai nepriklausomos nuo Anglijos. Todėl amerikiečiams nebus sunku suprasti šituos Kanados žmonių jausmus ir nereikės dėl to su jais pyktis. JAV ir Kanada, kaip buvo, taip ir pasiliks geri kaimynai.

daktorius; bet jįsai nebuvo partijos atstovas. Lietuvos Socialdemokratų Partija (LSDP) jo atstovu neskyrė, ir Ameriką jo nesuntė ir jokių įgaliojimų jam nedavė.

Kišonas važiuojo į JAV, norėdamas čia apsigyventi. Prūsijoje jįsai atsitiktinai susitikė su Dr. A. Domaševičium, vienu LSDP Centro Komiteto nariu, laikinai pasišalinusiu iš Lietuvos, kad nepatektų į policijos nagus. Patyręs, jog Kišonas emigruoja į Ameriką, Dr. Domaševičius paprašė jį, ar negalėtų jįsai tarp amerikiečių paigūnų už LSDP ir paraginti juos siųsti aukų. Doktoras surado jam "Kovos" adresą ir davė rekomendacijos laišką.

Šituo privačiu pasikalbėjimu bei asmeniniu Dr. D. laišku ir buvo pagrįsta Kišono "atstovybė". Kaip jįsai aiškino ja amerikiečiams, tai kitas dalykas. Bet, tiesą pasakius, jie per daug kritiškai nebuvo; o J. O. Širvydai buvo labai pravartu turėti agitatorių su juo didesniu titulu. "Kovos" redaktorius buvo smarkiai susikirtęs su Dr. J. Šliupu, kuris faktiškai buvo širvydą įstąjęs į socialistų laikraščio vedėjas. Dr. Šliupas buvo taip įpykęs, kad vadindavo buvusio "protežę" beveik necenzūriniais žodžiais. Nelikdavo jam skoloje ir širvydas.

Ant keršto širvydai ir Lietuvos socialdemokratams, kuriuos tada pastarasis uoliai rėmė, Dr. Šliupas reikalavė, kad galimai didesnė surinkamų revoliucijos naudai dalis aukų būtų siunčiama Vinco Mickevičiaus - Kapusko laikraščiu "Draugas", ir jo vadovaujamai organizacijai. Kai Šliupo reikalavimas nebuvo patenkintas, jįsai pasitraukė iš bendro Lietuvos Revoliucijai Remti Komiteto. Komiteto išdėtininku buvo išrinktas J. O. Širvydas, o Dr. Šliupas pradėjo atrių kampaniją prieš socialistus.

Ta kova buvo pačiame įkarštyje, kada P. Grigaitis atvyko į JAV, specialiai įgaliojtas LSDP Centro Komiteto. (Apie tai jam parašė į Šveicariją C. K. vardu oficialiu laišku iš Lietuvos St. Kairys, kuris tame pačiame laiške pranešė, jog toliau susirašinėti su Grigaičiu visais keliomis lietuvišais reikalais esą pavesta — V. Kapsukui!)

Žagaro ir širvydo intrigos

Kapsukas su savo organizacija jau buvo priimtas į Lietuvos Socialdemokratų partiją ir buvo įejęs į jos Centro Komitetą.

Bet vos įstojęs į LSDP, Kapsukas pradėjo rietis su kitais CK nariais ir veikėjais. Labiausiai jįsai puldinėjo Augustiną Janulaitį (buv. "Darbininkų Balso" redaktorių), ir tų kivirčių atgarsiai buvo pasiekę ir Ameriką. Tačiau Grigaitis, gyvendamas tyliame Šveicarijos miestelyje Schwyz (1906 m. vasarą), nieko apie tai negirdėjo.

V. Kapsukas, smulkiai informuodamas apie partijos atstovo uždavinius, tarp kitko užsiminė, kad Amerikoje esąs "vienas mums artimas žmogus" — Žagaras, ir patarė su juo "atsargiai" pasikalbėti; patarė taip pat pasimatyti su senuoju Amerikos lietuvių veikėju Dr. J. Šliupu, nepaisant to, kad jįsai esąs labai aštriai susibūręs su "Kovos" redaktorium.

Grigaičiui dar neįkėlus kojos į Dėdės Samo žemę, jau buvo skleidžiami gandai, kad į Ameriką atvažiuoja "antras LSDP atstovas", kurį siūnčia "Kapsuko frakcija", paėmusi s-d partijos kontrolę į savo rankas "po to, kai Lizdeika (Janulaitis) tapo suareštuotas".

Šituos gandus skleidė žodžiu ir laiškais A. Žagaras ir širvydas. Pirmasis stengėsi tuo būdu išaiškinti savo draugams, kodėl LSDP siūnčia "antrą atstovą", kada Amerikoje jau yra vienas "atstovas". Žagaras, veikiausiai, suklaidino širvydą. Pastarasis buvo juo labiau įtikintas, kai jįsai patyrė, kad Grigaitis noris pasimatyti su Dr. J. Šliupu. Vadinasi, "antras atstovas", atsiųstas Janulaičio priešo, sušidės Amerikoje su Šliupu ir — "grįš Lietuvos Socialistų Partiją".

Kur tik Grigaitis nuvykdavo, tokių "informacijų" apie save jįsai rasdavo "konfidencialiai" paskleista tarp veiklesnių socialistų.

(Pabaiga rytoj)

Praverstu daugiau aklumo

NAUJIENŲ kovo 26 n-ry J. Vlks kritikuoja Liet. Enciklopedijos XII t. 297-301 psl. išspausdintą straipsnį "Lietuvos komunistų partija", rasdamas ten visą eilę netikslumų. Nebuvau to straipsnio skaitęs. Dabar paskaičiau ir manau, kad J. Vlks-čio kritika yra ne be pagrindo. Taigi, kritiko mintis, atrodo, veikia gerai, bet jo akiniai — tai jau tikrai

35 Kubos sukilėliai, amerikiečiai, pasodinti Brownsville, Texas, į kalėjimą pradėjo bado streiką. Grupės vado Barron žmona rodo savo vyro atvaizdą.

prastai! Juk jis neižiūrėjo, iš tokių grupių, kur jaunimas kas yra to straipsnio autorius, nors straipsnis aiškiai pasirašytas (tiesa, smulkiau šriftu) — inicialais V.R., kuriuos pati LE Redakcija tomo pradžioje iššifruoja: V. Rastenis.

Tuo tarpu J. Vlks rašo: "...to straipsnio autoriai ar autorius (J. Pajaujįs, V. Rastenis ir A. Petrika)" — ir tolesniuose išvedžiojimuose vis nukalba apie "autorius". Na, ką gi, Dr. Petrika, pareikškime vienas kitam užuojautos. Abu gauname iš J. Vlks-čio pylos tik už tai, kad mūsų straipsnius (visiškai neličiančius Lietuvos k. p.) Liet. Enciklopedijos redakcija "sudurstė" gretimai V. R-nio straipsnio, apie kurio buvimą neteko girdėti, kol nebuvo išspausdintas, ar dar tikriau, kol J. Vlks padarė mus "bendrąkaltninkais". Tai štai kokios pasekmės, kai be savo noro ir žinios patenki į blogą kaimynystę! Nors, rodos, akyliam skaitytojai turėtų būti aišku, kur keno straipsnis prasideda ir baigiasi, nes juk kiekvieno straipsnio gale yra aiškiai padėti, nors ir smulkiau šriftu, parašai-inicialai.

Kam, kam, o jau recenzentui-kritikui aklumas yra būtinas privalumas. Tada nereikėtų straipsnio, pavadinto "Nesusipratimas ar kas kita", pradėti — nauju nesusipratimu. Tenka tikėtis, kad senas ir krūpštus plunksnos darbininkas J. Vlks ateity bus akliesnis ar — akiningesnis.

Dr. J. Pajaujįs

"Ateities" ansamblio taut. šokių vakaras

Visas pasaulis yra susidomėjęs jaunimo veikla. Šokiai, dainos, drama ir panašios kultūros sudaro gražiausią jaunimo subūrimą į naudingą ir garbingą veikimą.

"Ateities" šokėjai yra viena

Kubos sukilėlių vadas Fidel Castro skubiai užkandžiauja, daliniu žygiuojant per mažą miestelį vakarinėje Kuboje.

NOT RESPONSIBLE for American lives or property unless you join the Ground Observer Corps today. Contact Civil Defense.

YOU'RE WANTED to protect American lives and property from air attack. Join the Ground Observer Corps today. Contact Civil Defense.

JOE PLEASE CALL HELEN or better still, contact Civil Defense. Join the Ground Observer Corps today and safeguard your community.

ALL IS FORGIVEN if you help protect your city against enemy bombs. Join the Ground Observer Corps. Contact Civil Defense.

Buvusio Lietuvos policijos vado Petro Mačinsko atsiminimai

25.

— Aš jam nieko neatsakiau. Apsimokėjau ir išėjau. Kai po savaitės aš vėl užėjau pas tą patį žydą barzdos nusiskusti, tai jis jau žinojo, kad aš esu naujasis apskrities viršininkas. Kai jis mane pamatė, puolėsi man patarnauti nusivelkant apsiaustą, išvyjo per duris pusiau apkirptais plaukais jaunuoli žyduka ir, kelis kartus žemai nusilenkdamas, kaip išmanydamas, atsispašinėjo manęs, kad aną kartą jis manęs nepažinodamas be reikalo išplūdo ir neteisingai apkalbėjo. Dėl to jis nekaltas, — kaltas Misiurevičius, kuris taip jam nušvietė. Dabar jis jau žino, kad aš esu labai geras žmogus, visų mylimas ir visi žydėliai geresnio nehenori.

— Užsiraikino iš vidaus duris, ir kol mane nuskuto, nieko nebeįsileido. Tada jis man papasakojo, kad Misiurevičius jam visą laiką buvo geras, tik išvažiudamas jį nuskriaudęs. Girdi, jis kas antrą dieną eidavo pas Misiurevičių ir butą skusti jam barzdą. Ten su juo išsikalbėdavo, išsipasakodavo asvo džiaugsmus ir nelaimės ir apie daromas skriaudas kitiems žyde-

liams. Visi Marijampolės žydėliai žinojo, kad jis tik vienas gali užteiti Misiurevičiaus butan ir, jeigu kas turėjo koki reikalą, tai tik per jį galėjo sutvarkyti. Buvo atsitikimų, kai jis, eidamas pas Misiurevičių, pamiršdavo nusinešti skustuva, tai Misiurevičius leisdavo jam sėsti į jo fajetoną, dažnai laukiantį prie jo buto, ir skubiai atsivežti pamirštą daiktą.

— Kai jis tuo fajetonu važiuodavo per miestą, visi žydėliai matė, stebėjosi ir tikėjo, kad jis daug ką gali išprašyti pas Misiurevičių.

— Jam buvo gerai. Visi jį gerbė ir už patarnavimą kiekvienas jam atsidėkodavo. Pereitais metais jo švogėris laikė karčiamą ir gerai jam sekėsi, bet kai šiemet pradėjo veikti naujas karčiamų laikymo įstatymas, tai švogėris leidimo nebegavo. Karčiamoms laikyti pirmenybė gavo įvairios draugijos. Tada su švogėriu sugalvojo suorganizuoti ūkininkų Draugiją. Prikalbėjo keliolika gerai jiems pažįstamų ūkininkų, kurie sutiko pasirašyti ant paruoštų steigiamos draugijos įstatų. Tuo būdu leidimas buvęs gautas. Ūkininkams jie apmokėjo, o tie perleido jiems visas tos karčiamos biznio teises. Kai prieš atidarant tos karčiamos patalpas buvo atremontuotos, tai jie pakvietė Misiurevičių apžiūrėti jų. Pastarasis atvyko su policijos vadu. Atskirame kambaryje jie buvo

paruošę juos pavašinti. Kai svečiai suėjo į tą kambarį, tai Misiurevičius, pamatęs ant grindų patiestą kilimą, juo susidomėjo, nuodugnai apžiūrėjo, pasakė, kad labai gražus ir kad, jo nuomone, karčiamoj jam ne vieta. Kai sekančią dieną jis nuėjo Misiurevičiui nuskusti barzdos, tai tas paprašė tą kilimą jam paskolinti, nes jau labai jam patinka ir pritikisįs puošti jo buto saloną. Na, kaip dabar, sako, apskrities viršininkui to kilimo nepaskolinti?!

— Kai sutemo jis jam jį ir nuvežė. Sužinojęs, kad Misiurevičius rengiasi išvažiuoti Kaunan ir jau krausto savo daiktus iš buto į sunkvežimį, pasamdęs vėžiką nuvažiuojo atsiimti paskolinto jam kilimo. Privaziavęs jo butą, pamatė ten stovintį sunkvežimį, prikrautą baldų, kur drauge buvo supakuotas ir tas jo kilimas. Jis suvyniojė ir pastatytas kampe stūksojo kaip koks didžiulis cigaras. Kai jau apytuštint butan įpuolė Misiurevičius ir ten jį radęs ėmėsi prašyti, kad grąžintų paskolintą kilimą, Misiurevičius pasakęs, kur jis buvęs anksčiau, kol dar kilimas nebuvo supakuotas ir įdėtas sunkvežimain. Girdi, jis manas, kad žydas jį pamiršo, arba padovanojo už tą, gerą, ką jis yra jam daręs.

— Jis atsakęs, jog netiko už nieką skolingas, bet jau tą kilimą tikėtai buvo paskolinęs ir primygtinai prašė jam grąžinti.

Misiurevičius aiškines, kad jau per vėlu, negi dabar dėl to kilimo kraustys atgal visus supakuotus daiktus. Jeigu negalės atminimui padovanoti, tai prašė parduoti.

— Žydas neberasdamas kitos išeities, — nusileido. Sudėrė 400 litų, ir Misiurevičius, atsisėdęs prie lango, parašė sąskaitą, kad jis jam tą kilimą pardavęs už 400 litų, kad visus pinigų gavęs ir jokių pretenzijų daugiau nebeturės. Priklijavo žyminių ženklų markes ir liepė per tas markes pasirašyti. Tada aš jį paklausiau:

— Tai ko gi nori? Pardavei... Kaipgi jis jus nuskriaudė... Juk pinigų gavai?

— Pinigus?!! — nusistebėjo žydas. — Jis ne toks durnas, kad, turėdamas rankoje mano pasirašytą sąskaitą, pinigų man duotų, — su pasipiktinimu nusiskundė žydas.

Aš irgi papasakoju Marmai, ką žinojau apie tą kilimą. Ir tikrai buvau įsitikinęs, kad jis buvo jį pirkęs, bet tik ne tokiu būdu.

Už ką Marmą, mane, apskrities v-ko padėjėją Paulionį ir Marijampolės m. policijos nuov. virš-ką Akstiną teisė Marijampolės Apygardos Teismas?

Pijūši Misiurevičiui viršininkaujant Marijampolės policija buvo sulaukusi nelegaliai Lietuvon atvykusį žydą, kuris pasipasakojo, kad slapta pabėgęs iš Sovietų Rusijos ir noris gauti leidimą apsigyventi

Lietuvoje. Per kratą policija iš jo paėmė auksinį su apie pusės karato brilianto žiedą, sidabrinę dėžutę degtukams laikyti ir sidabrinę nuo lazdos rankeną. Tam žydui apsigyventi Lietuvoje leidimas nebuvo duotas, o paimti iš jo paminėti daiktai, kaip įvežti Lietuvon neapmokėjus mui-to, buvo konfiskuoti, o pats žydas, kaip nelegaliai atvykęs, apskr. viršininko nutarimu slapta buvo ištremtas Lenkijon. Konfiskuoti daiktai buvo padėti saugoti Lietuvos Banko Marijampolės skyriuje ir laikomi apskrities viršininko žinioje.

Marma pats neišsprendamas, ką su tais daiktais daryti, atsiaklė Vidus Reikalų Ministeriją ir gavo atsakymą parduoti juos iš viešų varžytynių, o gautus pinigų nešti L. Bankan V. R. M-jos depozitun. Marma paskyrė komisiją iš pirmininko — savo pavaduotojo Paulionio ir narių: manęs ir Marijampolės policijos nuogavos viršininko Akstino. Pavėdė mums konfiskuotus daiktus parduoti iš viešų varžytynių. Mes tuos daiktus įkainavome, nustatdami jiems pradines varžytynių kainas. Žiedą įkainavom 75 litus, lazdos rankeną, berods, 15 litų, o degtukams laikyti dėžutę 10 litų. Nustatėme varžytynių dieną, valandą ir vietą. Atspausdinome skelbimus, kuriuos išsiuntinėjome visoms Marijampolės apskrities savivaldybėms, kad iškabintų juos viešose vietose.

